

SPIS TREŚCI

Wstęp (Teresa Łoś-Nowak).	9
---------------------------	---

CZĘŚĆ PIERWSZA

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE JAKO DYSCYPLINA NAUKOWA

Rozdział I • Stosunki międzynarodowe w perspektywie teoretycznej (Andrzej Dybczyński)	15
1. Stosunki międzynarodowe jako dyscyplina naukowa.....	15
2. Funkcje nauki o stosunkach międzynarodowych	17
3. Pojęcie i istota teorii stosunków międzynarodowych	19
4. Metody badawcze	22
Rozdział II • Nurty i paradygmaty w nauce o stosunkach międzynarodowych (Teresa Łoś-Nowak)	25
1. Modele eksplantacji klasycznej	26
2. Społeczność międzynarodowa: neoklasyczny kompromis	33
3. Nurt modernistyczny	35
4. Postmodernistyczna rewolucja w nauce o stosunkach międzynarodowych	39
4.1. Strukturalny realizm i neorealizm	39
4.2. Neoliberalna pluralistyczna wizja świata	43
4.3. Globalizm (neomarksizm)	47
5. Krytyczna teoria post-postmodernistyczna	50
Rozdział III • Uczestnicy stosunków międzynarodowych (Teresa Łoś-Nowak)	53
1. Pojęcie i atrybuty uczestnika stosunków międzynarodowych	53
2. Charakter uczestnictwa w stosunkach międzynarodowych	57
2.1. Uczestnicy państwowi	57
2.1.1. Państwo jako uczestnik stosunków międzynarodowych. Atrybuty uczestnictwa	57
2.1.2. Suwerenność-atrybut państwowości	60
2.2. Uczestnicy niepaństwowi	62
2.2.1. Stolica Apostolska	63
2.2.2. Naród - potencjalny czy rzeczywisty uczestnik stosunków międzynarodowych	64
2.2.3. Organizacje międzynarodowe-geneza i istota	65
2.2.4. Typy i rodzaje organizacji międzynarodowych	68
2.2.5. Funkcje organizacji międzynarodowych	72
Rozdział IV • Polityka zagraniczna (Teresa Łoś-Nowak)	75
1. Pojęcie i istota	75
2. Wyznaczniki polityki zagranicznej	78
3. Interesy i cele w polityce zagranicznej	80
4. Metody i środki realizacji polityki zagranicznej	88

Rozdział V • System międzynarodowy (Teresa Łoś-Nowak).....	96
1. Istota badań systemu międzynarodowego.	96
2. Pojęcie systemu międzynarodowego.	99
3. System międzynarodowy: problem klasyfikacji.	103
4. System międzynarodowy: dylemat zmiany systemu.	104
5. System międzynarodowy a współczesne modele łańdów międzynarodowych.	107
5.1. Model łańdu unipolarnego.	108
5.2. Model łańdu multipolarnego.	110
6. Mocarstwa i supermocarstwa w systemie międzynarodowym.	112

CZĘŚĆ DRUGA

FORMY PRZEJAWIANIA SIĘ STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH

Rozdział VI • Polityczno-prawne formy organizacyjne stosunków międzynarodowych . . .	117
1. Organy państwa w stosunkach międzynarodowych (Zbigniew Cesarz).	117
1.1. Pojęcie, geneza, rozwój i funkcje dyplomacji.	117
1.2. Organy państwa w stosunkach międzynarodowych - podział i charakterystyka . .	120
1.2.1. Wewnętrzne organy dyplomacji.	120
1.2.2. Organy zewnętrzne państwa w stosunkach międzynarodowych.	123
2. Prawne regulacje stosunków międzynarodowych (Zbigniew Cesarz).	129
2.1. Normy międzynarodowe.	129
2.2. Źródła prawa międzynarodowego.	130
3. Negocjacje międzynarodowe (Andrzej Dybczyński).	135
4. Reżimy międzynarodowe (Andrzej Dybczyński).	142
5. Sojusze (Andrzej Dybczyński).	145
6. Globalne rządzanie - wizja przyszłości (Andrzej Dybczyński).	149
Rozdział VII • Patologiczne formy przejawiania się stosunków międzynarodowych. . . .	152
1. Zbrojenia, wyścig zbrojeń i rozbrowienie (Andrzej Dybczyński).	152
2. Wojny i konflikty zbrojne w stosunkach międzynarodowych (Zbigniew Cesarz). . . .	156
2.1. Problem stosowania siły w historii stosunków międzynarodowych.	156
2.2. Pojęcia „wojna” i „konflikt zbrojny”. Przyczyny oraz rodzaje współczesnych konfliktów zbrojnych.	159
2.3. Natężenie, rozmieszczenie, specyfika i skutki współczesnych konfliktów zbrojnych	163
3. Terroryzm międzynarodowy (Bartosz Bolechów).	170
3.1. Definiowanie zjawiska.	170
3.2. Historia i kontekst.	172
3.3. Terroryzm a współczesny system międzynarodowy-sprzężenie zwrotne.	173
3.4. „Nowy terroryzm”-od dyplomacji koersywnej do wojny.	174
3.5. Transnarodowe struktury terrorystyczne a procesy globalizacyjne.	177
4. Konflikty cywilizacyjno-kulturowe (Andrzej Dybczyński).	182
5. Zagrożeńa ekologiczno-surowcowe (Zbigniew Cesarz).	183
5.1. Międzynarodowy wymiar zagrożeń ekologicznych.	184
5.2. Problem zaopatrzenia w surowce jako kwestia bezpieczeństwa międzynarodowego	189

CZĘŚĆ TRZECIA

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE W PERSPEKTYWIE ONTOLOGICZNEJ

Rozdział VIII • Unia Europejska jako wspólnota polityczna, ekonomiczna i bezpieczeństwa (Agnieszka Florczak).	195
1. Pojęcie, etapy i płaszczyzny integracji.	195

2. Procesy integracyjne na kontynencie europejskim - rys historyczny.	197
3. Od Wspólnot do Unii.	199
3.1. Integracja gospodarcza.	199
3.2. Integracja polityczna.	204
4. Istota Unii Europejskiej.	206
5. Integracja po Maastricht.	210
6. Struktura instytucjonalna Unii Europejskiej.	215
7. Sprzeczności systemowe.	221
Rozdział IX • Europa Środkowa (Adriana Dudek).	227
1. Pojęcie Europy Środkowej.	227
2. Geneza systemu.	231
3. Obszary aktywności.	232
3.1. Wymiar północny.	232
3.1.1. Rada Państw Morza Bałtyckiego (Council of the Baltic Sea States - CBSS)	232
3.2. Wymiar południowy.	238
3.2.1. Inicjatywa Środkowoeuropejska (Central European Initiative - CEI)	238
3.2.2. Czarnomorska Współpraca Gospodarcza (Organization of Black Sea Economic Cooperation - BSEC).	244
3.3. Wymiar wschodni.	246
3.3.1. Grupa Wyszehradzka (Visegrad Group).	246
4. Ewolucja systemu.	253
Rozdział X • Federacja Rosyjska i Wspólnota Niepodległych Państw (Renata Mazur)	257
1. Federacja Rosyjska-problem sukcesji po ZSRR.	257
1.1. Polityka zagraniczna.	264
1.2. Bezpieczeństwo i rozbrojenie.	277
1.2.1. Postrzeganie przez Rosję zagrożeń.	277
1.2.2. Zapewnienie bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej.	279
1.2.3. Kwestia rozbrojenia w polityce bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej.	285
2. WNP: Przejaw i forma instytucjonalizacji współpracy państw obszaru byłego ZSRR	288
Rozdział XI • System paneuropejski (Agnieszka Florczak).	296
1. Geneza i ewolucja KBWE.	296
2. Proces instytucjonalizacji systemu.	300
3. Funkcje OBWE.	304
4. Pozycja OBWE w systemie międzynarodowym.	313
5. Przyszłość OBWE.	314
Rozdział XII • Regionalizm w stosunkach międzynarodowych (Magdalena Sirecka-Wołodko) 318	318
1. Pojęcie i istota regionalizmu.	318
2. Regiony i regionalizacja.	322
3. Ewolucja regionalizmu.	325
4. Płaszczyzny regionalizacji.	328
Rozdział XIII • Afryka we współczesnych stosunkach międzynarodowych (Andrzej Nowak) 337	337
1. Afryka w okresie kolonialnym.	337
2. Proces dekolonizacji Afryki.	340
3. Problemy polityczne współczesnej Afryki.	342
4. Problemy rozwoju społeczno-gospodarczego Afryki.	346
5. Konflikty zbrojne we współczesnej Afryce.	352
6. Procesy integracji w Afryce.	354
7. Międzynarodowa pomoc dla Afryki.	359

Rozdział XIV • Region Azji i Pacyfiku w stosunkach międzynarodowych (Arkadiusz Domała).	363
1. Specyfika i wewnętrzne zróżnicowanie regionu.	363
2. Główni gracze i ich strategie.	366
3. Problemy pokoju i bezpieczeństwa.	370
4. Rozwój gospodarczy w regionie i jego specyfika.	374
5. Wspólnota Azji Wschodniej czy Wspólnota Pacyfiku? Problem wartości azjatyckich i rozwoju demokracji w regionie.	379
6. Instytucjonalizacja stosunków międzynarodowych w regionie.	383
Rozdział XV • Ameryka Łacińska w stosunkach międzynarodowych	390
1. Ameryka Łacińska po II wojnie światowej: granice i obszar regionu (Marcin Kopij)	390
2. Ameryka Łacińska: trudny okres budowania państwowości (Marcin Kopij).	392
3. Ekonomiczny potencjał i zróżnicowanie w regionie (Marcin Skocz).	397
3.1. Południowoamerykański „klasyczny” system gospodarczy.	398
3.2. „Stracona dekada” i zręby nowego systemu.	399
3.3. Współczesne uwarunkowania	401
4. Instytucjonalizacja współpracy w regionie (Marcin Kopij).	402
4.1. Organizacja Państw Amerykańskich.	404
4.2. Integracja ekonomiczno-gospodarcza w regionie.	407
4.3. Instytucjonalizacja bezpieczeństwa w regionie.	410
5. Strategie mocarstw regionalnych (Marcin Skocz).	414
6. Przyszłość Ameryki Łacińskiej (Marcin Skocz).	417
Rozdział XVI • Globalizacja w stosunkach międzynarodowych (Adriana Dudek).	421
1. Pojęcie i istota globalizacji.	421
2. Obszary globalizacji.	428
3. Globalizacja a problemy globalne.	432
4. Globalizacja, integracja, transformacja systemu międzynarodowego.	434
5. Paradoksy globalizacji.	439
5.1. Beneficjenci i zmarginalizowani.	439
5.2. Przyszłość państwa narodowego.	441
5.3. Korporacje transnarodowe - nowi aktorzy globalni.	443
5.4. Globalizacja a problem sterowalności ładu międzynarodowym.	446
6. Globalizacja, kontrglobalizacja, alterglobalizacja.	449